

Käsitööhuvilistele laadapäevadeks

Tavapäraselt on linnapäevade ja Kesk-Eesti laada ajal laadaplatsil käsitöötelk. Võhmakad, kel soovi oma käsitööd sel ajal käsitöötelgis müüa, andku sellest teada telefonil 5345 9012. Kui kauba pakkuja end müügitööga laada ajaks siduda ei soovi, siis ei peagi seda just ise tegema. Saame müümise nii korraldada.

Teisel laadapäeval võib käsitöötelgis kohtuda OÜ Candidus, keda käsitöötægijad tunnevad pigem internetiportaalist Helmealdja nime all, esindajatega. Ettevõtte tegeleb käsitöömaterjalide maaletoomise ja ning nende hulgi-ja jaemüügiga Eestis. Enamasti müüakse käsitöömaterjale E-kauplustes: helvealdjas.ee, vähem lõnga-

poes hobelong.ee. Tootevalikus on väga palju erinevaid helmeid: pressitud, lihvitud, klaas-, metall-, plastik-, puu-, vilditud, seemisnahast, käsitsivalmistatud jne; Fimo polümeersavi, tööriistad, komplektid, vormimispulber; lõngad, tikkimisvahendid ja helmekirjandus.

Teiseks ettevõtte tegevusvaldkonnaks on käsitöökäsitöötelgite korraldamine ja selleteemaline nõustamine.

Ettevõtte eesmärk on viia ehtekunst inimestele koju. Õpetusi jagatakse oma internetiportaalis ja korraldatakse töötubasid nii oma kontoris kui ka kliendile meelepärases paigas. Projekti „Kutsu Helmealdjas külla“ raames kutsutakse ettevõtet paljudesse kohtadesse üle Eesti vii-

ma läbi töötubasid ning müüma kohapeal kaupa.

Võhma linnapäevade käsitöötelgis võib 26. juulil osta Helmealdja poolt pakutavaid käsitöömaterjale ja osaleda töötoas. Töötoas tutvustatakse küllastajatele Fimo savi ja tehnikat ning tööd klaashelmestega. Tegevus töötoas kestab umbes ühe tunni ja maksab 50 krooni.

Oma soovist töötoas osaleda teada anda ja täpsemat infot võib küsida laada esimesel päeval käsitöötelgist.

Olete oodatud oma käsitöökaupa pakkuma, ostma ja uute tehnikate õppimisel osalema!

Luule Tiirmaa
Korralduskomisjoni liige

Eesti linnade küünlanäitus

Ühel külmal talvapäeval tekkis suviste linnapäevadele mõeldes idee rajada linnapäevade raames üks suur küünlanäitus. Alguses oli ainult selline väike mõttesähvatus ja ei suutnud täpsemalt ette kujutada, kuidas selline näitus võiks välja näha, aga hiljem

teisedki sellest mõttest kuules, olid üritusest huvitatud ja agaralt kaasa arutamad.

Nüüd, mõni nädal enne linnapäevi on pilt selgeks saanud. Valmis on saanud küünlanäitus Eesti kaardil, kus kõik 47 Eesti linna on tähistatud selleks näituseks spetsiaalselt kujundatud küünaldega. Mitme kuu jooksul oleme koostöös Võhma linnavalitsusega materjale linnade kohta kokku otsinud ja nüüdseks on suured meetrised küünlad kaunistatud motiividega, mis räägivad teatud linna ajaloo, legendidest, kultuurisündmusest või ettevõttest. Tulemust saab kõige paremini kirjeldada nagu kunsti küünla peal.

Oleme kindlad, et sarnast näitust pole enne korraldatud. Mitte ainult, et küünlaid on kasutatud maalipõhjuna, vaid toimub ka üks näitus, mis esitleb

kõik linnaõigusega Eesti kohti, on täiesti uus ja põnev ettevõtmine.

Näituse rajamiseks kasutasime umbes 500 kg parafiini, 200 m küünlatahti ja rohkem kui 2500 töötundi. Eraldi tänname OÜ Valgus kunstnikku Natalja Remmer'it, kes lõpuks peaaegu lõpmatult ja vaheaegadeta joonistas, et kõik õigeaegselt valmis jõuda.

Näitust saab näha alates 25. juulist kell 13.00 Võhma gümnaasiumi aulas. Mõlemal linnapäevade päeval jäävad ukse avatuks kella 19-ni, aga ka pärast linnapäevi kuni 10. augustini saab näitust külastada esmaspäevast reedeni kell 9-13 ja laupäeval ja pühapäeval kell 11-15.

Olete oodatud!

Peter Paul Wüthrich
Korralduskomisjoni liige

Sel aastal esmakordselt müüakse linnapäevadel **sooduskuponge**.

Kupong maksab 100 krooni ja sellel on kümme 10-kroonist tšeki. Kasutada saab neid mitmete atraktsioonide ja meelelahutuste külastamisel. Soodustused võivad olla 33-50% tavahinnast odavamad. Näiteks kehtib see lastealal asuval batuudil, õhupüssiga laskmise juures, minirongiga küünlanäitusele sõidul.

Vajaliku arvu tšekke lõikab kupongilt välja AINULT selleks volitatud inimene atraktsiooni või muu meelelahutuse juures. Koht,

kus neid kuponge kasutada saab, on märgistatud õhupallidega. Samas saab ka neid osta.

Hilisõhtuste kontsertide vahel, koos käepaale loosimisega, toimub ka loosimine kupongide vahel. Selleks on vaja täpselt täita kupongi teine külg ja anda see infopunkti või ostukohta.

Sooduskupongil on peale soodustuse veel mugav lahendus lapsevanematele, kes ei taha, et nende laps(ed) sularahaga platsil ringi uitab(vad). Ostes sooduskupongi, võite rahulikult laadal uudistada, olles kindel, et laps seda raha rongisõidule või mõne-

le muule soodustusega pakutavale meelelahutusele kasutab.

Nagu eelpool mainitud sai, on selline ettevõtmine uudne ja seega ootame ka tagasisidet. Samuti loodame teineteisemõistmisele igasuguste arusaamatuste korral.

Tasub meelde jätta, et kupongi ostja poolt rikutud ja kupongilt ise välja lõigatud tšekid ei kehti. **Tšekid lõikab välja teenuse pakkuja!**

XII VÕHMA LINNA PÄEVAD JA KESK-EESTI LAAT 25. ja 26. juulil.

25. juuli

- 9.00 Kauplemine
- 13.00 Eesti linnade küünalde näitus Võhma gümnaasiumis
- 11.00 Päevajuht Heiki Aren
- 12.00 Võhma kultuurikeskuse isetegevuslaste kontsert
- 13.00 Mälumäng
- 14.00 Piliistvere näiteringi etendus «Kalevipoeg»
- 15.00 Võhma rannavõrkpalli meistrivõistlused
- 15.00 Päästetehnika demonstratsioon bussijaama platsil
- 16.00 Võhma segakoori Leelo kontsert
- 16.00 Linna päevade avamine
- 16.30 Sõpruslinna Stende isetegevuslaste kontsert
- 17.30 Päevajuhi päeva kokkuvõte
- 19.00 Tõnis Mägi kontsert
- 20.30 Evald Raidma kvintett
- 00.30 Ansambel The Tuberkuloited

26. juuli

- 9.00 Kauplemine
- 10.00 Vaba- ja kreeka-rooma maadluse absoluutkaalu Eesti meistrivõistlused
- 11.00 Küünlanäitus
- 11.00 Võhma lahtised lauatennise meistrivõistlused Võhma gümnaasiumis
- 12.00 Kangasala meesansambel pealaval
- 13.00 Võhma lahtised kiirmale meistrivõistlused
- 13.00 Linna meesansambel, laulu- ja pillilapsed
- 13.00 Põltsamaa muusikakooli saksofonistide ansambli kontsert
- 15.00 Sõpruslinna Stende isetegevuslaste kontsert «Võhma rammumees»
- 16.00 Vanade hobisõidukite väljanäitus
- 18.00 Saagimisvõistlus
- 19.00 Saksa folkbändi Malbrook kontsert
- 20.30 Kesk-Eesti peavallavanema võistlus
- 21.30 Ansambel Compromise Blue
- Loosimine
- 00.00 Ilutulestik
- 00.15 DJ I. Lani

Pääse 75.-/50.-

Info tel. 437 7228 ja www.vohma.ee

Lisaks tuletame veel meelde linnapäevadel osalejatele, et:

Õhtuste kontsertide pileti hind täiskasvanutele on 75 krooni. Lastele kuni 12 aastat maksab pilet 50 krooni. 12-aastane peab ostma juba täispileti hinnaga 75 krooni. Pensionäridele, kaasa arvatud invaliidsuspensionäridele, maksab pilet 50 krooni. Igasuguste arusaamatuste vältimiseks soovitage kaasa võtta lastele õpilaspilet, isikut tõendav dokument või vastav dokument, esitamiseks piletimüüjale.

Laadaplatsile palume mitte kaasa võtta oma jooke, kõik vajaliku saab osta kohapealt.

Infot linnapäevadel toimuva kohta annab infopunkt linnavalitsuse kõrval.

Võhma Linnavolikogu istungil

Võhma Linnavolikogu väljasõidu istung toimus 17. juunil 2008. a kell 17.00 Piliistvere kiriklas Kõo vallas.

Juhatas linnavolikogu esimees Leida Kuld, protokolli sekretär-asjaajaja Angela Härm.

Võtsid osa linnavolikogu liikmed: Kairi Ibrus, Leida Kuld, Tiit Nõmm, Helve-Kaja Oss, Ants Pihlak, Ergo Prave, Enna Tikas, Ago Vingissar, Jaan Voll ja Elke Klara Wüthrich, puudus Aleksandr Kirpu.

Kutsutud: linnapea Avo Pöder, abilinnapea Aare Järvi, linnavalitsuse liige Mati Tiirmaa.

L. Kuld avas istungi.

L. Kuld pani istungi päevakorra kinnitamise hääletamisele. Istungi päevakorra kinnitamise poolt 10 volikogu liiget.

Päevakorras oli:

1. Võhma Linna Aasta Isiku aunimetuse määramine.

A. Pöder luges ette Võhma Linnavalitsuse ettepaneku määrata Võhma Linna Aasta Isik 2008 aunimetuse saajaks Mait Reimann.

Sõna võttis E.K.Wüthrich,

kes tegi ettepaneku esitada kandidaadiks Hubert Mathiesen'i. Ettepanek pandi hääletusele. Hääletamusega (poolt 9, vastu ja erapooletuid ei olnud) võitis Mait Reimann. Võeti vastu otsus nr 13 "Võhma Linna Aasta Isiku aunimetuse määramine".

2. Võhma linna heakorralduskonkursi võitjate väljakuulutamise.

A. Pöder luges ette Võhma linna heakorralduskonkursi juhendi alusel ja volikogu eelarve- ja arengukomisjoni ettepanekul Võhma Linnavolikogu otsuse eelnõu: tõsta esile 2008. a heakorralduskonkursil Võhma linnas kolm paremat objekti järgmise paremusjärjestusega: aiaga ühepereelamud ja eramud:

I koht - Tartu tn 3, omanik Kristi Teras;

II koht - Koidu tn 9, omanik Jaak Aab;

III koht - Pärna tn 17, omanik Aivo Peek.

Linnaasutustest ja ettevõtetest parimaks heakorraldatud objektiks tunnustati lasteaed Mänguveski.

Võeti vastu (poolt 10, vastu ja erapooletuid ei olnud) otsus nr 14 „Võhma linna heakorralduskonkursi võitjate väljakuulutamise“.

3. Revisjonikomisjoni aruanne.

Kuulati T. Nõmme ettekannet. Küsimusi esitasid E. Prave, J. Voll, E. Tikas, küsimustele vastasid A. Pöder, L. Kuld.

Majanduslike huvide deklaratsioonid avaldatakse põhimääruse § 40 p 5 järgi Võhma Linnalehes.

Revisjonikomisjoni ettepaneku volikogu istungil hääletada revisjonikomisjoni otsust linnapeale makstud lisa- ja asendustasusid mitte tagastada.

Otsustati (poolt 8, vastu ja erapooletuid ei olnud, 2 ei hääletanud): Nõustuda revisjonikomisjoni otsusega linnapeale makstud lisa- ja asendustasusid mitte tagastada.

L. Kuld tegi ettepaneku tunnustada revisjonikomisjoni töö heaks.

4. Võhma linna 2008. aasta lisaelarve.

Kuulati A. Põdra ettekannet. Lisaelarve kogusummas 899865 krooni kulutatakse tänavavalgustuse, muusikakooli, lasteaia ja gümnaasiumi kulu- de katteks.

Võeti vastu (poolt 10 häält, vastu ja erapooletuid ei olnud) määrus nr 9 „Võhma linna 2008. aasta lisaelarve“.

5. Võhma linna 2007. a majandusaasta aruande kinnitamine.

Kuulati T. Nõmme aruan- net. Otsustati (poolt 10, vastu ja erapooletuid ei olnud):

5.1. Kinnitada revisjoniko- misjoni aruanne ja ettepanek.

5.2. Võtta vastu määrus nr 10 „Võhma linna 2007. a ma- jandusaasta aruande kinnita- mine“.

6. Kaasfinantseeringu ta- gamine.

Kuulati A. Põdra ettekannet. Võhma linn osaleb koos Stende linnaga (Läti Vabariik) projektitaotluses Euroopa Liidu struktuurifondist raha taotlemiseks. Eesti-Läti programmi projekti eesmärgiks on Võhma ja Stende linnade laululavade ehitamine ning kultuurivahetu-

se tihendamise. Linna arengu- kavas on toodud välja vajadus laululava ehitamiseks ning projekti eesmärgiks on linna laulu- lava, uue piirdeaia ja WC-de väljaehitamine ning Eesti-Läti kultuurivahetus.

Võhma linnal tuleb garan- teerida kaasfinantseerimine projekti summas 20947,50 EUR, mis tuleb planeerida 2009. a eelarvesse.

Võeti vastu (poolt 10 häält, vastu ja erapooletuid ei olnud) otsus nr 15 "Kaasfinantseerimise tagamine".

7. Võhma linnapeale puh- kusetootuse maksmine.

Kuulati L.Kulla ettekannet. Võhma linnapea A. Pöder puh- kab puhkuste ajakava kohaselt 25.06.-18.07.2008. Tulenevalt 20.03.2008 volikogu määru- sega nr 6 kehtestatud „Võhma Linnavalitsuse palgakorraldu- se alused“ § 5 lõigete 3 ja 10 alusel makstakse linnapeale puhkusetootust linnavolikogu otsuse alusel ühe kuupalga ulatuses.

Võeti vastu (poolt 10 häält, vastu ja erapooletuid ei olnud) otsus nr 16 "Võhma linnapeale puhkusetootuse maksmine".

8. Arvelduslaenu limiidi suurendamine.

Kuulati A. Põdra ettekan- net. Võhma linn on kasutanud juba mitmed aastad käibe- vahendite nappusel arvelduslaenu SEB Eesti Ühispan- gangast. Seoses projekti "Võhma muu- seumi ja vaatetorni renoveeri- mine" läbiviimisega on vajadus teha enne kulud ning pärast projekti lõpparuande heakskiit- mist PRIA poolt rahastatakse projekt. Ettepanek on taotleda arvelduslaenu limiidi suurenda- mist kuni 700000 kroonini ning laen maksta tagasi kohe pärast rahade laekumist PRIA-lt.

Võeti vastu (poolt 10 häält, vastu ja erapooletuid ei olnud) otsus nr 17 „Arvelduslaenu li- miidi suurendamine“.

Informatsioon.

A. Pöder informeeris voli- kogu:

1) KOIT-kavast - 5 miljonit eraldatud, omafinantseerimine 25%.

L.Kuld teatas, et juulikuul volikogu puhkab, järgmine voli- kogu istung toimub 21. augustil 2008. a kell 17.00 Võhma kul- tuurikeskuse konverentsisaal- lis.

Leida Kuld
Linnavolikogu esimees

Võhma Lihakombinaat – 80

Hoogne karjakasvatuse areng Viljandimaal 1920ndate aastate teisel poolel pani põllu- mehi arutlema sealihha ekspor- ditulu laekumise üle põhiliselt ikka Tallinna ja Tartusse.

Kevadel 1928 hakkaski Võhma kandi ühistegelaste seas liikuma mõte asutada Vil- jandimaa huvides töötav eks- porttapamaja. Idee algataja oli Võhma Majandusühisuse raamatupidaja Jaan Põdra.

3. aprillil läkski siseministri poole teele palve registreerida ühisus "Võhma Eksporttapa- maja". Alla olid kirjutanud Kõo valla mehed Mart Lang, Jüri Vain, Mart Arro, Jaan Alle, Jüri Anveldt, Aleksander Sild ning Jaan Feldmann; Kabala vallast Mart Rauk. Registreeriti kanti uus ühisus 15. aprillil 1928.

raudteeharu rajamist Võhma jaamast tapamaja juurde. Päev hiljem sõlmis juhatus ehitusle- pingu insener Karl Didvigiga.

Sümboolne nurgakivi pai- galdati pidulikult pühapäeval 5. augustil 1928. Sisseõnnistamist toimetaski pastor Jaan Adam- son Rannust ning preester Konstantin Antson Arussaarest. Nurgakivi alla, glasuuritud savipotti, pandi asutajaliikmete nimekirja, vaimulik sõnum ja igast selle päeva ajalehest üks eksemplar.

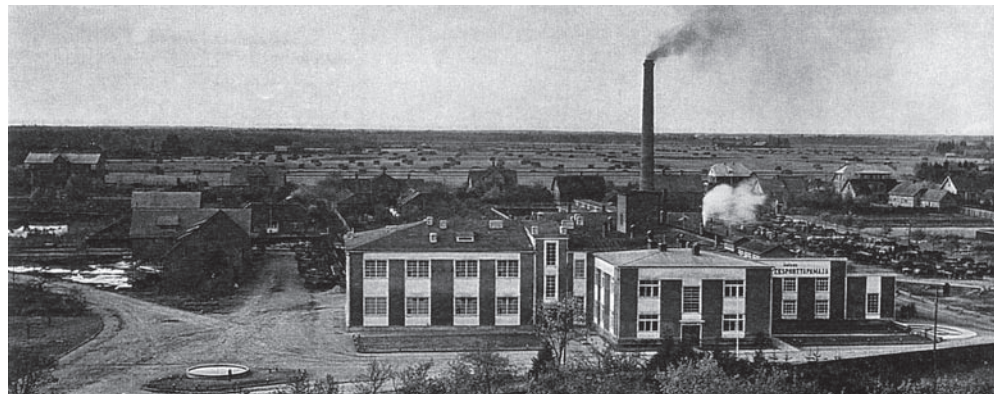
Sisseseade tapamajale telliti Taani firmadelt "Atlas" ja "Larsen", Tallinna Linnavalitsu- selt osteti 2000 krooni eest aurukatel, mis oli seisnud kasutult gaasivabrikus.

Tsementkiviseinad jõudsid oktoobri lõpuks valmis, käisid

Aastavahetusel 1928/29 oli tapamaja praktiliselt valmis. Esmatöötlushoone oli 30 sül- da pikk, 12 lai ning mahutas 18 ruumi. Sealaut oli 15 sül- da pikk. Tuleks lisada, et esialgse projektdokumentatsiooni autor oli insener Edward John Poola, lõplik aga pärines insener Ernst Schifferilt.

Eksporttapamaja loomaars- tiks kinnitati alates 15. jaanua- rist Johannes Neeme. Nädal hiljem oli ettevõtte valmis täiel jõul alustama tööd.

Võhma Eksporttapa- maja pidulik avamine toimus 10. veebruaril 1929, rahvast oli palju. Vaimuliku talituse pidasid Piliistvere pastor B. Steinberg ja Arussaare preester K. Antson. Aktusekõnega esines juhatuses esimees J. Põdra. Kui ametlik

Võhma Eksporttapamaja aastal 1935

korraldamine. Eksporttapa- male nurgakivi paneku viiendal aastapäeval avati juubeli-sea- kasvatuse näitus. 85 Viljandi- ja Pärnumaa talust oli kohale toodud 239 siga, Piliistvere Eesti Tõugu Hobuste Kasva- tuse Ühisusest hobuseid ning Võhma Linnukasvatate Self- sist kodulinde. Ei puudunud ka valmistooted. Anti välja 34 esi- mest, 38 teist ja 13 kolmandat preemiat. Samal päeval avati pidulikult ka uus kontorimaja. Seni oli ju läbi aetud üüriruumi- dega tapamajast eemal.

1934. aasta teisel poolel avati Tallinnas kaks esindus- kauplust, seega oli Võhma Eks- porttapamajal neli erikauplust: kaks Tallinnas, üks Viljandis ja üks Võhmas. 1935. a alguses otsustati osta Navestisse krunt ning sinna asutada hõbere- basekasvandus. 4. augustil teatati, et sügiseks ostetakse esimesed rebased. Alustati eeltööd farmi rajamiseks ning septembris toodigi esimesed 40 rebast Navestisse.

1935. aastal laiendati tapa- maja uue vorstiosakonna ehitami- sega, samuti oli valminud ka uus sealaut, millega tapamaja krunt jäi talumatult kitsaks. Olu- korra lahendamiseks osteti ära nii Mardal talu kui ka O. Nilsonile kuulunud naaberkrunt.

1936. aastal lasti käiku konserviosakond, mille toode- tel oli eriti hea minek. Tapamaja sai loa asutada Tallinnas oma vorsti ja suitsutustehas. Tööd Tallinna tootmishoone juures kestsid vaid 28. juulist kuni 28. septembrini 1936. Paigaldati nii Võhmast üle toodud agregaat- kui ka uusi, tootlikumaid. Kuid

Võhma vorstivabrik ei jäänud kauaks Tallinna püsima. Viida- tes vorsti ületootmisele Tallin- nas, mis peamiselt tingitud ni- metatud ettevõtte asutamisest, likvideeriski uus ühing "Eesti Lihaekspord" osakonna aastal 1937.

Aastal 1939 toodeti Võhma Eksporttapamajas 2334 tonni sealihha, 222 tonni veiselihha, 245125 kg vorsti ja 48172 kg sinki.

Tapamajas ei tehtud mitte ainult hooolsalt tööd, vaid vee- deti sisukalt ka vaba aega. Aktiivselt osaleti klubiõhtutel, käidi ekskursioonidel ja tehti sporti. 1934. aastal valminud Võhma rahvamaja ehitamise ja sisse- seadmise peamine osaline oli Võhma eksporttapamaja. Rah- vamajajuhatajaks valiti aastaks 1936-1941 vorstiosakonna töö- taja Kaarel Tikk. Ka enamiku

seal ettekantud näidendeist finantseeris tapamajajuhatus. Suur osa näitlejaist teenis oma igapäevast leiba tapamajas, la- vastamas käis "Ugala" teatri la- vastaja Karl Söödor. Ei lepitud tavaliste lihtsate maanäitela- vatükkidega, vaid tuldi edukalt toime säärestegagi nagu P. Ab- rahami operett "Viktooria ja ta husaar" (1936). Ent ka Võhma meeskoor koosnes peamiselt tapamaja inimestest ning ainu- ke finantseerija oli eksporttapa- maja.

Viimastel tookordsetel vabariigiaastail oli tapama- ja direktor J. Suur, loomaarst R. Dsenit, peekonimeister F. Truus, pearaamatupidaja O. Jürman.

(artiklis on kasutatud Heino Gustavson'i materjale)

Endel Rõuk

O-Ü „Tapamaja“ nurgakivi paigutamine. Võhmas 5.8.28a

Maikuu alguseks oli liikmeid üle 160. Esimene peakoosolek peeti Võhma Seltsimajas 29. mail. Ühel häälel otsustati ehi- tada sigade eksporttapamaja tootlikkusega umbes 15000 lihakeha aastas. Esimeses järjekorras tuli osta krunt Võh- mas. Juhatusse valiti J. Põdra, M. Rauk ja M. Lang.

Nõukogu koosolekul 28. juunil võeti teadmiseks, et maa- ostuleping oli sõlmitud 31. mail Olga Kukega. Vajalikuks peeti

sisetööd, pandi aknaid, kerkis korsten ja lõpukorral oli raud- teeharu paigaldamine.

Ehituse käigus tuli ette ka äpardusi. Korstnal ei lastud pä- rast valmimist sugugi kuivada, vaid pandi kohe suitsema. Nii hakkaski see soklist nelja meet- ri kõrguseni kahelt poolt pragu- nema. Ei jäänud muud üle, kui ümber korstna allosa viie meet- ri ulatuses paigutada kuus tu- gevat raudvõru, sissepoole aga ehitada šamotist tugivõder.

osa lõppes, jagati kõikidele prii seajalgu ning õlut. Jäädi väga rahule. (Sakala, 1929, 12. veebruar).

Ettevõtte esialgu täisvõim- susega ei töötanud. Ometi- gi avaldati ühisuse nõukogu koosolekul 26. veebruaril 1933 tootmisega rahulolu. Siiski oli vaja tapamaja veelgi enam täiustada. Osteti veel üks naf- tamootor, et tõsta külmsead- mete efektiivsust.

Traditsiooniks sai näituste

5. augustil saab 80 aastat Võhma lihakombinaadi hoonele nurgakivi panekust. 10. augustil tähistame linna 15. sünnipäeva.

Päevakava:

- Kell 14.00 kultuurikeskuses väike kontsert, sõnavõttud, meenutused
Kell 16.00 kõigil soovijatel võimalus külastada Eesti linnade küünlanäitust ja linna allasutusi
Kell 18.00 Võhma linnavalitsuse platsil menusaate "Laulge kaasa" salvestus. Külalisesinejaks on Gerli Padar.
Kell 20.30 samas rahvapidu ansambli saatel.

Ootame kõiki, kes Võhma lihakombinaadis töötanud, et kohtuda endiste töökaaslastega ja meenutada möödunud. Oma osalemi- sest palume teatada telefonil 437 7228 või vohma@vohma.ee hiljemalt 1. augustiks 2008.

Tule ise ja võta sõbrad ja tuttavad ka kaasa!
Linnavalitsus

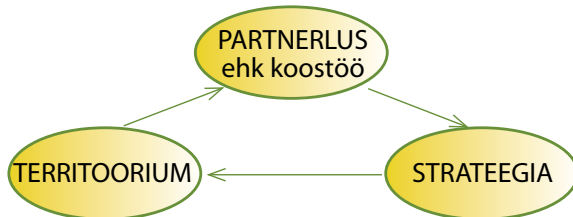
Leader programm, strateegia ja projektid: Võhma linnale mõeldes

„Võrtsjärv ühendab ja liidab“

Leader on osa Euroopa Liidu laiemast maaelu arengu poliitikast. Leader programmiga tehti algust 1991. aastal ning selle eesmärgiks oli tõsta maapiirkondade arengupotentsiaali, tuginedes kohalikele initsiatiivile ja oskustele, edendades oskusteabe omandamist kohaliku integreeritud arengu kohta ja levitades seda oskustea- vet muudesse maapiirkondadesse. Eesti on rakendanud Leader-lähenemist ja programmi läbi RAK-i meetme 3.6 «Kohaliku initsiatiivi arendamine – LEADER-tüüpi meede». Nüüd on see osa integreeritud maaelu arengupoliitikast.

Leader lähenemine baseerub kolmel „vaalal“, millisteks on (vt. joonis 1): partnerlus ehk koostöö, piirkond ja strateegia.

Leader lähenemine – baseerub kolmel „vaalal“

LEADER- lähenemise 7 põhielementi on:

- Piirkonnapõhised kohaliku arengu strateegiad
- Altpoolt tulev algatus
- Avaliku ja erasektori partnerluse kohaliku tegevusgrupid
- Uuenduste tegemise soodustamine
- Integreeritud ja mitut valdkonda hõlmavad meetmed
- Võrgustikutöö
- Koostöö

MTÜ Võrtsjärve Ühendus kohaliku tegevusgrupina asutati 19. aprillil 2006. a ning registreeris kantud 23. mail 2006. a. MTÜ asutajaliikmeteks oli 8 omavalitsust ning iga omavalitsuse territooriumil tegutses üks ettevõtja ja üks mittetulundusühing. Asutajate hulgas oli ka **Võhma linn**. Lisaks temale olid nendeks Kõo, Saarepeedi, Viiratsi, Kolga-Jaani, Tarvaste vald Viljandi- maalt ning Rannu ja Rõngu vald Tartumaa. Täna on liikmete arv jõudnud juba 57-ni. MTÜ juhtimiseks on moodustatud 8-liikmeline juhatus, mida juhib Rõngu vallavanem Aivar Kuuskvere.

Just äsja, oma 30. juuni 2008. aasta üldkoosolekul, kinnitas ühenduse üldkoosolek **MTÜ Võrtsjärve Ühenduse strateegia aastateks 2008-2013**. See saab A-ks ja O-ks või lausa „piibliks“, millest tulenevalt saab toimuma Leader vahendite kasutamine ja nende taotlemine. Põllumajandusministri äsjase määrusega nähti siinsele tegevusgrupile selliseks kogukondi ühendavaks, tugevdavaks ja arendavaks tegevuseks oma tegevuspiirkonnas aastateks 2008 kuni 2010 ette peaaegu

miljonit krooni. Valdav osa projektidest saab olema tuleval ja ületuleval aastal.

Joonis 2: MTÜ Võrtsjärve Ühendus territoorium, selle geograafiline asend ja kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna kohalike omavalitsuste paiknemine

LEADER STRATEEGIA – on KIHILINE (TASANDILINE): Vajalik on tööjaotus erinevate tasandite vahel – küla ja rohujuure tasand, valla-linna osad, vallad-linnad, kandidid, kogu Võrtsjärve Ühendus, Lõuna-Eesti, eeskätt naaberpiirkonnad – ja tööjaotust tuleb arvestada ning järgida strateegias ning eriti rakenduskavades (Kokku leppida!!).

Strateegias on sõnastatud ja see toob ka piirkonna arengu **VISIOONI:**

Kohaliku tegevusgrupi MTÜ Võrtsjärve Ühendus

Joonis 2: MTÜ Võrtsjärve Ühendus territoorium, selle geograafiline asend ja kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna kohalike omavalitsuste paiknemine

tegevuspiirkond on geograafiline ala Võrtsjärve mõjupiirkonnas, vahetus ja kaugemas naabruses,...

... kus on hea elada, töötada ja puhata, ... kus ollakse, kuhu tullakse ning kuhu jäädakse või tullakse taas, ... kus inimeste töö ning loodus- ja kultuuriressurside heaperemeheliku kasutamise sümbioosis on arenenud elukeskkond ja turism, ettevõtlus ja tootmine ning on tööd või kerge minna tööle lähinaabruses, ... kus on suudetud hoida ja kaitsta kordumatut ja unikaalset loodust ... ning kus elanike arv on stabiilne ja inimesed naljal ei lahku

MTÜ Võrtsjärve Ühendus arengu, arendustegevuse ja strateegia aastateks 2008-2013 **prioriteetseteks valdkondadeks või valdkondlikeks prioriteetideks on:**

- 1) **Kogukonnad** – ning nende tugevdamine ja arendamine
- 2) **Elukeskkond** – ning selle mitmekesistamine ja atraktiivsuse tõstmine
- 3) **Turism ja selle tugistruktuur**
- 4) **Ettevõtlus** –, eeskätt innovatiivne ja alternatiivne ettevõtlus
- 5) **Infrastruktuur ja selle tugivõrgud**
- 6) **Piirkonna konkurentsivõime**

Strateegia nimetab **strateegilised peaesmärgid** ja neid on kuus:

1. Peaesmärk 1: Tugevad ja jätkusuutlikud kogukonnad
2. Peaesmärk 2: Mitmekesine, paranenud ja atraktiivne elukeskkond

3. Peaesmärk 3: Tugev ja arenenud turismi tugistruktuur, mis tagab loodus- ja kultuuriressurside parema kasutamise ning piirkonna puhkevõimaluste mitmekesistamise
4. Peaesmärk 4: Arenenud ja arenemas innovatiivne ja alternatiivne ettevõtlus
5. Peaesmärk 5: Arenenud ja arenemas piirkonna arengut tagavad infrastruktuuri tugivõrgustikud
6. Peaesmärk 6: Tugevnenud piirkonna konkurentsivõime ning toimib seda tugevdav ning pikaajalist arengut ja identiteeti väärtustav arendustegevus

Uuringuid, analüüse ja uuringuid-analüüse viidi MTÜ Võrtsjärve Ühendus strateegia aastateks 2008-2013 koostamise protsessi ajal läbi kolm ning neile tuginevaid **ekspert hinnanguid ja analüüse-ekspert hinnanguid** samuti kolm (arengudokumentid; arenguresursid; sotsiaalsed võrgustikud ja mittetulundusühingud). Need saavad, on ja jäävad kindlasti aluseks käesolevale strateegiale tuginevas edasises arendustegevuses.

MTÜ Võrtsjärve Ühenduse tegevuspiirkonna omavalitsustel on olemas seadustega ette nähtud **arengudokumentid**. Tegevuspiirkonna omavalitsustel on olemas **arengukavad** ning need vaadatakse üle vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele igal aastal enne oktoobrikuud. Kõikidel omavalitsustel on olemas **arengukavad**, allasutuste arengukavad, külade arengukavad. Arengukavad on erineva

ülesehituse ja struktuuriga ning koostatud üldreeglina erineva meetodika alusel. Vaatamata sellele on neil kõigil üks **eesmärk – tagada piirkonna tasakaalustatud ning jätkusuutlik areng.**

MTÜ Võrtsjärve Ühendus tegevuspiirkonna arengudokumentid on rakendatavad tegevusgrupi arengustrateegia koostamisel ning on sellele objektiivseks baasiks. Tegevusgrupi arengustrateegia koostamisel arendatakse kehtivates arengudokumentides kajastatud eesmärgid ja tegevusi edasi – tekib **tegevusgrupi piirkonna arengudokument**, millega luuakse **alus piirkonna uue identiteedi tekkeks. Kaasamine pärast strateegia valmimist ei lõpe, vaid see peab laiema ning olema süsteemikindel, senisest intensiivsem ja süsteemsem.**

Kontaktid ja koostöö rahvusvaheliste koostööpiirkondadega (sõsarregioonidega) on kindlasti olulised ning peavad tihenema ja muutuma sisulisemaks. Arvestatavate rahvusvaheliste koostööpiirkondade näha- kes Burtnieki järve piirkonda Läti Vabariigis, Neusiedler'i järve piirkonda Austrias, aga ka Siljani järve piirkonda Rootsi Kuningriigis, kohalike tegevusgruppide (LAG-e) Soomes, muid piirkondi ja regioone ning esindajaid jne.

MTÜ Võrtsjärve Ühendus **STRATEEGIA 2008-2013 rakenduslikuks osaks on MEETMED (M) ja alameetmed (AM)**. Kokku näeb strateegia ette kuus meetet ning kokku üheksa alameetme kolme meetme raames. Strateegia elluviimise ehk rakendamise **meetmed ja ala-**

meetmed on järgmised:

1) Meede 1: Kogukondade tugevdamine ja nende jätkusuutlikkuse tagamine

1.1) Alameede 1.1: Kogukonnas avalikus kasutuses olevate infrastruktuuride ja muude objektide rajamine ja arendamine.

1.2) Alameede 1.2: Kodanikuühiskonna ja kogukonna võrgustike tugevdamine ja arendamine ning koostöö korraldamine.

1.3) Alameede 1.3: Noorte kogukonnaga sidusust suurendavad tegevused.

2) Meede 2: Elukeskkonna mitmekesistamine ja parandamine

3) Meede 3: Turismi tugistruktuuri tugevdamine ja arendamine loodus- ja kultuuriressurside parema kasutamise ning piirkonna puhkevõimaluste mitmekesistamise eesmärgil

1.1) Alameede 3.1: Turismi võrgustiku arendamine MTÜ Võrtsjärve ühendus tegevuspiirkonnas.

1.2) Alameede 3.2: Intensiivse turismi infrastruktuuri arendamise toetamine Võrtsjärvel ja selle lähimbrus.

1.3) Alameede 3.3: Turismi infrastruktuuri arendamise toetamine MTÜ Võrtsjärve ühendus tegevuspiirkonnas (v.a Võrtsjärv ja selle lähimbrus).

4) Meede 4: Innovatiivse ja alternatiivse ettevõtluse arendamise toetamine

5) Meede 5: Piirkonna arengut tagavate infrastruktuuri tugivõrgustike arendamise toetamine

6) Meede 6: Piirkonna konkurentsivõimet tugevdav ning pikaajalist arengut ja identiteeti väärtustav arendustegevus

1.1) Alameede 6.1: Pikaajalist arengut tagavate ettevalmistavate abinõude toetamine.

1.2) Alameede 6.2: Piirkonna identiteeti ja mainet loovate ja tugevdavate abinõude toetamine.

1.3) Alameede 6.3: MTÜ Võrtsjärve Ühendus kohaliku tegevusgrupi (LAG) tegevuspiirkonna atraktiivsusprogramm.

** Oluline ja põhjendatud ettepanek alameetme 6.3 all on luua või käivitada **ideeraamat = ideedepank.**

Võhma linn on ühendes kui **põhja- ja loodevärv**. Ja see on igati hüva asend, mis loob hulga võimalusi.

Turismi meetmes ning reaalses turismi korraldamises on kindlasti üks arvestatav võimalus ja võimalik toode **muuseumide kett ja võrgustik**. Me võime lähitulevikus alustada oma erilist ja eksootilist matka, suundudes Võrtsjärve Ühenduse maile juba Imaveres, kus meid võtab vastu Piimandusmuuseum. Edasi tulevad Elistvere metsapark, Piilistvere hilisaja rahvusliku liikumise keskus oma mälestus- või kivikangruga, Kõo oma etteaimamatute või just ette aimatavate võimalustega (miks mitte arendada samasuguseks keskuseks Eesti Aleksandri Kooli ajalugu), Kolga-Jaani ja Villem Reiman, Meleski ja ehe klaasitööstuse ajalugu, perspektiivne Valma Mehe Muuseum, Võrtsjärve Linnoloogiajaam koos täna tegutsuva kalamuuseumiga, vahele purjekasõit Kalega Võrtsjärvel, ja muud avastamata võimalused. Sellesse ritta asetub oma eripärade- ga loogiliselt ka Võhma linn, olgu see siis Eesti Vabariigi 90. aastapäeva aastaks valminud **Eesti linnade küünlänäitusega**, neljakümne seitsme linnaga küünalde kujul ja keeles, – miks mitte tulevase püsinäitusega – ning ideega lihamuuseumist, meenutuse- na Võhma Lihakombinaadile.

Järgmisest aastast käivitub siis tegelik ja reaalne arendustöö välja töötatud ja vastu võetud strateegia alusel. Selles saavad kaasa lüüa kõik piirkonna inimesed ning kindlasti tuleb ettevõtmisi kõigile, eakatest noorteni. Oluline on kindlasti ka võhmalaste kaasatulek ning kogukonna arenguks Euroliidu vahenditest uute võimaluste kasutamine juba läbi konkreetsete projektide eelpoolnimetatud meetmete raames. Projekti- konkursid kuuluvad välja MTÜ Võrtsjärve Ühendus ise. Jääb üle kutsuda kõiki aktiivsele tegevusele ning soovida sisu kogukonnapõhises töös! Siin on igaühel võrdsed võimalused. Ole vaid mees või naine, ole aktiivne!

Helmut Hallemaa, arenduskonsultant (MTÜ Võrtsjärve Ühendus ning Loodus ja Meie OÜ)

Tuult tiibadesse, lõpetajad!

Võhma Gümnaasiumi 9. klassi lõpetajad.

1. rida vasakult: Kertu-Lilli Meerbach, Kerli Verisman, Leanika Lippur, Kätlin Linder, Gerli Liiver, Nele Helü, Maria Gertsjak, Teele Toots 2. rida vasakult: Olavi Koplik, Maarek Koiksaar, Marten Rohelpuu, Tauri Tiirmaa, Timo Kubjan, õpetaja Toomas Israel, Sander Virgla, Raimo Kuik, Tanel Tomson, Reijo Kiilström. Fotograaf Pille Hanko, Kuma foto.

KUMA FOTO
SELGE PILT

Võhma Gümnaasiumi lõpetajad.

1. rida vasakult: Kristel Napritson, Anu Vendelin, Riina Ignatov, Kairi Leement, Kadri Org, õpetaja Silva Murik, Teele Hunt, Maris Mustimets, Mairi Anvelt 2. rida: Tauri Toomel, Helerin Ott, Riin Vares, Grete Reiss, Hele-Riin Sova, Egle Helü, Liina Viigand, Sander Vares 3. rida: Mehis Kubjan, Siim Nurk, Veiko Essmann, Andres Sari, Risto Karu. Fotograaf Pille Hanko, Kuma foto.

KUMA FOTO
SELGE PILT

Lapse koolirõõm – see on eakohase õpetamise ja eduelamuste tulemus. Toetava ja innustava õpikeskkonna loomine, iga lapse individuaalsuse väärtustamine ning arvestamine on tänane alusmüür, millele toetub õpilase edasine toimetulek. Iga õpetaja on sel moel tuleviku looja.

30. mail kutsus linnapea Võhma Gümnaasiumi tublid õppurid, kes on õppeaasta jooksul edukalt esinenud nii maakondlikel kui ka vabariiklikel olümpiaadidel, ning parimad sportlased vastuvõtule. Kutsutud olid ka nende õpilaste juhendajad ning kooli juhtkond.

Täname Teid kõiki ning jõudu ja jaksu edaspidiseks!

Võhma Muusikakooli lõpetasid sel aastal noorema astme lõpetajad: Tarvo Toomel (kitarr) ja Maarja-Liis Helü (süntesaator).

Töö- ja puhkelaager

Meie esimene tööpäev algas 30. juunil. Kohal oli meid kaheksa. Tööpäeva algul vedasime linnavalitsuse platsile mõned pingid, sest oli tulemas lastele mõeldud üritus. Seejärel läksid mõned linnapäevade kuulutust maalima, mõned kooli juurde korvpalliplatsi puhastama ja osad laagrilised läksid oksa lõikama. Kui kell tiksus kaheteistkümne poole, hakkasime vaikselt oma töid lõpetama. Siis läksime kohvikusse "Võhma" sööma. Pärast sööki läksime Olustverre hobustega sõitma.

Teisel päeval lõpetasime oma pooleli jäänud töid ning paar laagrilist läksid linnapäevade kuulutusi välja panema. Kui kell lähenes kaheteistkümnele sättisime oma asjad kokku ja käisime söömas. Pärast sööki mindi kooli juurde õhupüssi laskma.

Kolmandal päeval paigutati mõned laagrilised Kalevi tänaval oleva korvpalliplatsi ääri korrastama, mõned läksid hekke pügama ja osad mulda kobestama. Kaheteistkümne ajal mindi jälle kohvikusse sööma. Pärast kõhutäidet oli ette nähtud Kaitseliit.

Saabus neljas päev. Kõik jätkasid oma eelmisi töid. Siis mindi sööma ja seejärel Viljandisse bowlingusse. Mõnel läksid kõik kurikad ümber, mõnel aga mitte ühtegi. Kuid kõik jäid oma tulemustega rahule.

Reede, viies päev. Jälle jätkasid laagrilised oma eelnenud töid. Pärast sööki ei läinud me kuhugi, kuna tahtsime puhata.

Kuuendal päeval läksime kooli aeda rohima ja seejärel pärnaõisi korjama. Kui kõht oli kohvikus "Võhma" täis söödud, läksid mõned laagrilised Veneverre ujuma.

Seitsmes päev - ühed läksid korvpalliplatsi puhastama ja teised tee ääri puhastama. Pärast sööki läksime kõik koju.

Kaheksandal päeval tegid osad veel koolis tee ääri korda, teised korrastasid võrkpalliplatsi ja mõned rohisid peenraid. Pärast tööd ja lõunat külastas laagrilisi politsei.

Eelviimasel, üheksandal päeval lõpetasid laagrilised tee äärte korrastamise ja hekkide lõikamise. Kui kõht täis, läksime mõneks tunniks koju. Kell 15.30 saime taas kokku ja sõitsime Põltsamaale kartidega sõitma. Seal oli väga lõbus. Kindlasti tahaks kartidega veel sõita.

Viimasel päeval vedasid paar laagrilist linna pealt oksa ära, mõned veel rohisid kooli aias ja osa lõikas hekke. Kui tööd olid tehtud, külastasime jälle kohvikut "Võhma". Seal saime kätte oma töölepingud ning kingituseks Võhma linna poolt pastakad ja tordi. Kui kohvikus oli eine söödud, läksime koju.

Ootame juba järgmist aastat, et ka siis laagrist osa võtta.

Lõpetuseks tahaksime omalt poolt tänada kohvikut "Võhma" ja kõiki töö- ja puhkelaagri korraldajaid.

Kertu Vill
Laagriline

Külas Rudolf Tobiase muusikapäevadel

Kevadisel Hiiumaal tähistatakse igal aastal omakandi suurmehe Rudolf Tobiase sünniaastapäeva muusikapäevadega.

30. ja 31. mail helilooja sünnikohas Käinas toimusid Tobiase 135. sünniaastapäevale pühendatud XVI muusikapäevad, mille raames klaveriõpilaste konkurss oli järjekorras juba VIII. Konkurss on mõeldud eelkõige väikeste muusikakoolide õpilastele mõeldud võistluseks ja edasiarenemiseks. Klaveriõpilaste konkurssi korraldatakse üle kolme aasta.

Tänu Võhma Muusikakooli klaveriõpetaja Heili Kirsimäe

juolgele ettevõtmisele oli ka meie lastel - Sanna Härm, Liija Mattila, Nuppu Mattila - võimalus osaleda sellel üritusel. Esialgu registreeriti Võhmast viis osavõtjat, lisaks eelnevatele Hanna Kata Norma ja Piret Müür, kuid erinevatel põhjustel jäi Hanna Katal ja Piretil seekordne osalemine ära. Siiski otsustas Hanna Kata pealtvaatajana ja meie laste julgustajana kaasa sõita - ta oli väga hea reisiseltsiline ja samas ka kriitik palade hindamisel. Lastel olid lood hästi selgeks õpitud. Tuli vaid suure saali hirmust üle olla ja kavandatu maksimaalselt teostada, sest suur kontsertklaver

nõuab väikeselt pianistilt enesekehtestamise oskust.

Selleaastane konkurss oli lausa rahvusvaheline: osavõtjaid nii Ahvena- kui Saksa maalt. Kokku võistles 31 noort muusikut 12 koolist. Võisteldi kolmes vanusegrupis: kuni 12-aastased, 13-14-aastased ja 15-19-aastased.

Ühevoorulist konkurssi hindas žürii koosseisus Helena Tulve ja Tõnu Kõrvits, Tobiase Seltsi asutajaliige ja ürituse mõtte algatanud koorijuht Evald Teras ning Tallinna G. Otsa nim Muusikakooli õpetajad Maie Koldits.

Kohustuslike autoritena olid kavas Tobias, Bach,

Schubert ning spetsiaalselt selleks võistluseks tellitud eesti heliloojate teosed. Tänavused tellimuslood olid Helena Tulve „On õhtu, valgus muutub läbipaistvamaks ja sadu näib lakkavat“ (kuni 12-aastaste vanusegrupi kohustuslik pala) ning Tõnu Kõrvitsa „Pilvede laul“ (13-14-aastaste kohustuslik pala) – mõlemad meeldivaks kontrastiks kava ülejäänud kahe sajandi tagustele lugudele.

M. Koldits on öelnud: „Bach on aina olnud üks nõudlikumaid ülesandeid klaveriõpetuses, kus eri aegadel on olnud kombeks erisugused tõlgendused ja käinud kirgli-

kud vaidlused „õige“ esituse üle. Oli nii korrektseid esitusi (Võhma koolist mainiti Sanna Härimi), kui ka vajakajäämissi.“ (Õpetajate Leht nr 23, 13.06.2008)

Igas vanuserühmas anti välja peapreemiad ja esile toodi ka iga helilooja parimad esitajad. Auhinnalisi preemiaid (seekord) Võhma lapsed ei saanud. Kahjuks ei tea ka nende esitustulemuste lõplikku järjestust. Kuna Sanna oli konkursi noorim osavõtja, siis anti talle nn tulevikulootuse preemia.

Väikestele koolidele mõeldud konkursi võidud noppisid seekord suuremad koolid.

Kahtlemata oli meie õpilastel tore kuulata, kuidas konkursse võitnud laureaadid mängivad! Kuigi koju ei tulnud ühegi võiduga, sisendas see julgust, soovi ja tahtmist järgnevateks konkurssideks.

Võiks kaaluda ka noorema vanuserühma jagamist, et 1.–2. ja 5. klassi lapsi ei mõeldetaks sama mõddupuuga (ühine kohustuslik pala).

Muusikapäevade ladusa korralduse eest kandis hoolt Tobiase Selts. Järgmine konkurss on 2010. aastal.

Lühendatult 13.06.2008
Õpetajate Lehes nr 23 ilmunud Maie Kolditsi artiklist.

Angela Härm
Lapsevanem ja laste
saatja reisil

7. klassi parvematkast Emajõe Suursoo kaitsealal

Olime just klassiga otsustanud, et meie kevadine klassiekskursioon peab olema 2-päevane ja toimuma Lõuna-Eestis, kui koolilisti potsatas ahvatlev pakumise reisile looduskaitsealusesse Emajõe deltasoostikku motoriseeritud matkaparvel kogunud matkajuhil eestvedamisel. Kuna oma kooliajast olid süstamatka kogemused täiesti olemas, siis julgesin pakkumist ka õpilastele näidata. Klass reageeris valdavalt suure huviga. Sama meelt oli ka VIIb koos klassijuhataja Tiinu Nõmmega.

Küsisime kohe konkreetset pakkumist ja saime täiendavat lisainfot. Selgus, et matka korraldaja elab Viljandimaal ja saab tulla meile sobival ajal Võhmaste otseid selgitusi jagama. Kohutamine leidis aset juba enne kevadist koolivaheaega, 3. märtsil. Juhuse tahtel osutus see ka meie uue huvijuhi esimeseks tööpäevaks ning me saime ka tema kokkusaamisele kaasata.

Matka toimumise ajaks sai 26.-27. mai ja maksimum ühe osaleja kohta eripakkumisenä 450 krooni. Edasitagasi bussisõidu sponsoreeris meile kool.

Matka alustamiseks tuli meil sõita Tartumaale Luunja valda Kavastu külla Emajõe lõunakaldal asuvasse sadamasse, kus matkajuht Kalle Räästas meid kokkulepitud ajal koos parvedega ootas.

Matkaparv osutus 8 m pikkuseks ja 3,5 m laiuseks 15 hj põramootoriga varustatud stabiilseks ja kergesti juhitavaks uppumatuks pontoonkatamaraaniks, millele mahub korraga 8-13 inimest. Mugavaks äraolemiseks oli parvel ilmastikukindl telk ja mitmed panipaigad kaasavõetud asjade paigutamiseks. Parv oli varustatud nõutavate päästevahenditega kõigi matkal osalejate tarvis ja osutus igati turvaliseks matkavahendiks meiesuguste mõistlike matkajate jaoks.

Kuna meid oli kokku 21, siis saime oma käsutusse 2 matkaparve – nii a kui ka b klassipoolele oma parv. Tingimuseks seati, et mõlemasse parve saaks kaasa vähemalt 1 täiskasvanu, kes hoiaks

korda ja juhiks parve. Asjaolu, et meil oli liisaks klassijuhatajatele kaasas veel 2 täiskasvanut – lapsevanem Terje Napritson ja meie kooli eelmisel kevadel lõpetanud Kadi-Liis Lehis, suurendas meie turvatunnet veelgi. Pärast parvetamise väljaõpet - lühikest instrueerimist parve juhtimise, jõel liikumise ja parvel käitumise osas, saime loa teekonda alustada. Kuna a-klass satust juhuslikult parvele, mis paiknes sadamakai ääres väljasõidu suunas eespool, siis ülendati nende liikumisvahend automaatselt juhtparveks, mis pidi kogu matka vältel liikuma eespool. Sellega seoses sai nende õpetaja ülesandeks oma mobiiltelefoniga ühenduse pidamise matkajuhiga. Navigatsioonivahenditest kuulus parve standardvarustuse piirkonna detailne kaart. Saime loa aeg-ajalt rooli usaldamiseks ka mõnele asjalikumale lapsele! Matkajuht liikus oma paadiga ja jälgis algul meie tegevust eemalt. Hiljem sõitis aga majutuskohhta ettevalmistusi tegema ja tuli meile Peipsi järvele uuesti vastu.

B-klassi parvel kasutasid kõik hoolega võimalust oma kätt proovida parve juhtimises, kuid a-klass oli esialgu sellegagi väga rahul, et Kadi-Liis juhtimise enda kanda

võttis. Nemat tundsid parve roolimise vastu sügavat huvi alles teisel päeval tagasisuunal.

Esimese peatuse tegime poole tunni parvesõidu järel, kui jõudsim kaitseala külastuskeskuse juurde. Pärast randumist tutvusime majaga ja selle lähimübrusega. Kuulasime tutvustavat loengut ja vaatasime kinnituseks õppefilmil looduskaitseala, Emajõe Suursoo foorast, faunast, loodushoiust ja inimtegevuse mõjudest sellele. Lisaks saime teada,

et Emajõgi on olnud läbi aastatuhandete tähtis tuiksioon ühendusteena Ida ja Lääne kultuuride vahel.

Kuniks meile lõunasõõgiks hernesuppi keedeti, tutvusime külastuskeskuse juures paikneva 1 km pikkuse õpperajaga, mille ääres suunavad teabetahvlid.

Pärast kosutavat lõunat jätkasime oma teekonda. Mõõdusime Põhjasõja jõe lahingu paigast, puudutasime kummitusliku Surnusoo serva, viipasime viimasele säilinud vabadussõja aeg-

sele sõjalaeva vrakile. Kündsime laineid Euroopa suurimate järvede hulka kuuluval veekogul, Peipsil, kajakate ja merikotkaste paari saatel. Lõpuks jõudsim paikadesse, kus ainsaks liikumisvahendiks ongi inimasustuse aladel on võimust võtnud loomaja linnuriigi esindajad.

Umbes 40-minutilise parvesõidu kaugusel Emajõest, keset mõistatuslikku Kalli järve suudmeala asuski Sooküla, mis kujutas endast vee peale ankurdatud mugavat majapidamist. Kompleks koosnes kahest parvest. Neist ühel asus nõupidamise, peo ning ööbimiskoht kuni 35 inimesele. Teisel saun, WC ja piknikuplats.

Sel ajal kui meie sauna ja veemõnused nautisime valmistas matkajuht meile õhtusõõgiks wok-rooga. Seejärel saime võimaluse kanuudega sõitmiseks ja lähimübruskonnaga tutvumiseks. Jälgisime saabunud rändlinde ja ümbritsevat loodushääli. Saime nautida päikeseloojangut. Kuna magamisest suurt ei hoolitud, siis õnnestus näha ka päikesetõusu.

Pärast üllatuslikku hommikusõõki – pannkoogid moosiga, asusime tegema ettevalmistusi tagasisõiduks. Ilm oli pisut pilvisem ja tuulisem kui eelmisel päeval. Enamus reisiseltskonnast

nautis tagasiteed pikitades parvel olevas telgis.

Kuna saime bussi tagasisõiduks koju alles õhtuks, siis lõpetasime oma matka looduskeskuses. Jätsime sinna oma pagasi ja vabatahtlikud said veel pool tundi parvesõitu nautida, sest parved tuli toimetada matka alguspunkti, kus oli ootamas juba uus matkaseltskond Viimsi Gümnaasiumist.

Kavastu suurimaks vaatamisväärsuseks on kaasajal Eesti ainus praamiga jõeüle-tuskoht. Praamil on enam kui sajandi vanune käsitsi ringiaetav mehhanism.

Meie külastasime kohaliku poodi ja nautisime jäätist. Ostsime koti grillisütt ja tikud ning jalutasime 3,5 km mööda kruusateed tagasi looduskeskusesse, kus grillisime koolilõuna arvelt kaasavõetud vorste ja maiustasime moosisaiadega. Veetsime aega looduskeskuse ruumides ja õues kiikudes ning lendavat taldrikut loopides. Üsna populaarseks kujunes mäng – kes suudab kõige kauem vait olla. Seda mängides õnnestus nii mõnelgi pisut tukastada. Bussisõidust tagasi Võhmaste keegi suurt midagi ei mäleta, sest see mõõduks väga vaiksel ja üksmeelselt nohisedes. Praktiliselt ööpäevane vee peal õõtsumine kandis järeilmõjuna kõikumistunde ka matkajärgsele koolipäevale, mil suur osa parvetajatest endid kodus voodirežiimil taastas. ©

Heli Lehis
7.a klassijuhataja

Eakate toimetamistest

Ikka selle arvestusega, et igal kuul on vähemalt üks kultuuriline meelelahutus. Siinkohal meeldejäätavatest pisut lähemalt.

Mais vaatasime Viljandis Vana Baskini Teatri etendust "Taaskord". Oli mõtlemapanev ja humoorikas. Kaastegevad väga head ja tuntud näitlejad Ita Ever, Anne Paluver, Helena Vannari, Tõnu Kilgas ja Madis Milling.

Maisse jäi ka hea luule- ja muusikaõhtu, kui meid külastasid Reine Koppel ja Jaana Koppel Jõgevamaalt - oli head luulet ja muusikat hingekosutuseks. Peale selle oli ka pidulik lõunasöök Elke poolt, kus muusikalist meelelahutust pakkus Aleksander Sünter (seni ikka osavõturohkeim ürituste seas).

Suure-Jaani muusikafestivali raames saime osa Wroclavi Sünagoogi koori kontserdist (Poola), mis toimus Suure-Jaani Vene kirikus. Muljed on unustamatud - kuulama oli tulnud kirikutäis publikut, viimased palad tulid kordamisele. Koori kõla

ja väga hea akustika jäid kauaks hinge helisema.

Ja parim Viljandi Ugalala vabaõhuetendus „Naabri Mari“ 08. juulil. Oli head laulu ja mõnusat nalja - algusest lõpuni kaasahaarav. Peaosades Maria Soomets ja Ott Aardam.

Nüüd aga pisut pikemalt Hiiumaa muljetest pr Milvi Müürisepa sulest.

Kuhu see tee läheb?

Hiidlane: Ei see lähe kuhugi. Nii kaua kui mina siin olen olnud, pole ta kuhugi läinud.

Kuhu see tee viib?

Hiidlane: Ei see vii kuhugi, peab ikka ise minema.

Nii asuski 1.-2. juulil agar seeniorirühm teele, et teha tiir peale Eesti teisele saarele - Hiiumaale. Reisilised olid talvel aktiivselt koos käinud ja Milvi Leiduri juhendusel oma tõrksat keha turgutanud. Enne starti aga kahjuks üks eestvedajatest langes välja ja nimekaim (allakirjutanu) pääses asemele. Oma talvist

laiskust püüdis ta korvata tee juhatamisega. Ega siin palju peamurdmist polnudki, sest huviohjektid on kaardil märgitud. Polegi muud kui mine.

Saare suuromanikud on olnud prantsuse päritoluga Pontus de la Gardil, Ebba Margaretha von Stenbock ja Otto Reinhold Ludvig von Stenbock Ungern-Sternberg. Ungerni suguvõsa on pärit Ungarist, suguvõsa esiisa abiellus liivlaste kuninga Kaupo tütre Hedvigiga. Sõjalise vapruste eest tuli lisanimi Sternberg (sks k tähemägi).

Mõisahäärberist on säilinud Suuremõisa barokk-ehtis, mis ootab hädasti remonti. Kõrgessaare mõisa viinaköögis on restoran ja hostel. Siin-seal vilksatas kaasaegseid hooneid, aga ka vanemat rookatussega arhitektuuri.

Kassaril käisime soomeeesti kirjaniku Aino Kalda suvilat kaemas. Siin veetis Eesti saadiku Oskar Kalda abikaasa kolmteist suve. Kassaril oli palju kadakaid, aga kahjuks polnud siniseid

marju põske pista. Hiidlaste jutu järgi pidavat kolm kadakamarja päevas tegema sööja nooremaks, kaunimaks, osavamaks, seksikamaks, targemaks jne.

Kultushooneist käisime ümber Pühalepa kiriku, mis legendi järgi olevat saanud oma asupaiga mustade kak-sikute härgade kivieost. Emmaste kirikutornis heliseb taas vana kell, mis oli saksa ajast maha maetud. Mõni aasta tagasi leiti üles ja tõseti tagasi torni.

Reigi kiriku praegune ehitus on seotud Ungru krahviga, kes ei andnud pojale auvõla tasumiseks raha. Siis tegi poeg endale otsa. Isa laskis ehitada kiriku, mis valmis 1802. aastal. Kiriku juures olnud Pihla kõrts pole säilinud. Seal toimus Juhan Smuuli ja Gustav Ernesaksa operi "Tormide rand" tegevus.

Kui pole käinud Kõpus, pole käinud Hiiumaal. Vana tuletorni katusel avanes avar vaade üle metsade (60% Hiiumaast), Näckmansgrundi (Hiiumadala) ja väheste ehituste. Tahkuna neemel käisime Estonia laevahuku mälestusmärgi juures, ronisime taas üles tähetorni ja vaata-

sime all kividest laotud spiraalkäikudele, millel pidavat olema mingi maagiline mõju. Mõni tunneb, mõni ei.

Hiiumaal on toimunud aastatel 1628-1664 klaasitööstus, leiba on andnud oma põllumajandus, kalandus, tõrvapõletus, hobusekasvatuse Emmastes, kalevitööstus Kärldas. Mõõdunud sajandi algul kavandas Belgia AS "La Viscosa" kunstiidi tootmist, kuid I maailmasõda tõmbas kriipsu peale. Kalevi tootmiseks Kärldas kasvatati saarel meriino lambaid, riie oli kvaliteetne ja hea kaup. Lõpetas II maailmasõda.

Hiiumaa pealinna Kärldat tutvustas kohalik giid Urmas Selirand. Nägime vabrikutöölise ja antvarkide maju, jõime ja võtsime pudelisse arteesia kaevu vett, imetlesime punapööke. Nüüd on Hiiumaal mitmesuguste plastmassist karpide ja vidinate tootmine. Kahjuks pole mudaravilat kerkinud, kuigi öeldakse, et Käina lähemuda olevat parem kui Haapsalus.

Reisi lõpuks nautisime lõunat Kärldla Paargus, mida väliselt on veidi muudetud. Kuid sees sai laua, kust avanes miljonivaade üle Tareste

lahe Tahkuna nurme rannale ja Lehtna sadamale.

Oli kaunis taaskohtumine Hiiumaaga.

Milvi Müürisepp

Reisijad jäid rahule. Proua Elvi Pärline sooviks oleks saada endale kodaeda arteesia kaev, tema meelest lausa ime ja unustamatu.

Proua Taimi Alliksaare jalad löid öösel tuld ning krambitasid, sest reis oli matkarohke ja õhtu möödus lõbusalt, kõik laabus ja ilmataat ei vedanud alt.

Kogu reisiseltskond soovib siinkohal tänada pr Milvi Leidurit kui selle ürituse idee autorit ja peatset paranemist, et sügisel saaks alustada jälle uue hooga.

Tänud Võhma Linnavalitsusele transpordi eest ürituste korraldamisel ja muhedale bussijuhile Enn Gregorile.

Kohtumiseni päevakeskuses!

Mai Enno Perenaine

Kalendri tähtpäevi

25. juuli - Jaagupipäev

Jaagupipäev (Jakobi päev) on kesksuvepüha, heinatööde lõpu ja viljalõikuse algusdaatum. Jaagupipäeva järel polnud enam piisavalt heinakuivatusilmasid, ka arvati, et Jaagup pistab raudvarda heina – seda on paha niita ja see pole maitsev. Koju toodi maagiline viljapeotäis, mis pandi aita või majapalkide vahele. Lõuna-Eestis maitsti sel päeval värsket kartulit, üldisemalt aga värsket kala. Oli veel üks maagiline tava: naised pöörasid käte vahel kapsapäid, et need suured pead kasvataksid ehk pööraksid, üldiselt oli aga kapsaada minek keelatud. See päev andis uskumuse kohaselt juur- ja puuviljale maitse. Milline ilm on jaagupipäeval lõunani ehk hommikupoolikul, selline talv on jõuludeni; õhtupoolne ehk pärastlõunane ilm ennustab jõulujärgset ilma. Käole hakkab odraokas kurku minema ja ta lõpetab kukkumise. Keelatud oli maasikate korjamine – jääb uniseks.

26. juuli - Annepäev

Päeva nimi on seotud püha Anna, neitsi Maarja emaga, ja tinglikult võime pidada seda päeva lambapühaks. Püha Anna oli lammaste kaitsja ja seetõttu pööratakse ka karjakaitse- ja ohvipalvetes ning loitsudes Anne poole, et ta kaitseks karja ja lambaid ohtude eest. Veel 19. sajandil laiemalt tuntud püha taandus 20. sajandiks üksnes setudele oluliseks tähtpäevaks. Seal tapeti annepäeval lammas ja viidi ohvriandide näiteks Meeksi lähedale Annekivile. Lamba pea ja jalad lasti preestril õnnistada, osa andeist jäetigi talle, osa jagati vaestele. Annepäeval panid

nimepäevalised kirikusse küünla. Metsast toodi vihtasid, et lambad sigiks.

29. juuli - Olevipäev

Norra kuninga Olav II Haraldssoni surmapäeva tähistatakse põhiliselt Lääne-Eestis ja saartel, kus see oli sarnaselt setude annepäevaga lambapüha. Tapeti lammas (vasikas vm loom) karjaõnne tagamiseks, haiguste ja kurja silma eemale peletamiseks. Ühtaegu on see olnud seelses kandis üks lõikuspühi. Nagu jaagupipäevgi märgib olevipäev uudsetoidu (vili või kartul) kasutuselevõttu ja lõikusaja algust. Selle päevaga seostusid ka maagilised tavad – lõigati viljavihk, mida hoiti jõuluks. Arvati, et olevipäevast tulevad tähed taeva. Tänapäeval tähistatakse olevipäeva suurejooneliselt Vormsi saarel, kus asub Pühale Olevile pühitsetud kirik.

1. august - Makaveipäev

Üksnes setudel tuntud õigeusu püha, märtrite Makabeide (setudel Makaveide) mälestuspäev. Kirikust toodi koju pühitsetud vett. Püha vett pritsiti kaevu ja loomadele. Ka Peipsi ääres toimus palvus, mille järel mindi tinti püüdma.

10. august - Lauritsa-päev

Seda kunagi kogu Eestis tuntud püha mäletati 20. sajandi alguses laiemalt üksnes Lääne- ja Lõuna-Eestis. Päev ise on pühendatud tulepatroon Laurensiussele. Paljud selle päeva kombesid ongi seotud tuletegemise ja sellega seotud tabudega. Et tulekahjusid peletada, visati hommikul katusele vett.

Laurensiussega on ühte suulanud mitmed tulehaldjaga seotud kujutelmad. Sel päeval on arvukalt tulega seotud töökeelde. Ka oli tavaks viia sauna Lauritsa jaoks viht ja panna talle valmis pesuvesi. Lauritsapäev oli Põhja-Eestis kiikumisaaja lõpupäev. Lõuna-Eestis oli sokutapmise päev, lauritsapäeva järel algas seal koerapäevadeks ehk Siiriuse paistmise ajaks. Selle tähe valgus kahjustas paljude rahvaste arvates inimesi ja loomi, levitades neile haigusi. Tuletegemine oli rangelt keelatud nagu ka igasugused suuremad tööd: rohu niitmine, külvamine, puude raiumine, kapsaaia käimine, õunte ja puuviljade toomine.

15. august - Rukkimaarjapäev

Setudel kannab rukkimaarjapäev nime suur maarjapäev ehk uspenje ja oli üks rukkikülviga seotud pühi. Mitmel pool on sel päeval peetud külviga vahet. Enne ja pärast seda päeva pidi vili külvatud saama, sageli see oligi rukkikülvil lõpu-aeg. Õigeusu aladel toimus kirikutes ja kloostrite juures õnnistamine, vee pühitsemine, kirmas tantsuga.

18. august - Rollapäev

Setudel tuntud õigeusu püha, märtrite Florose ja Laurose surmapäev ja tuntud kui hobusepüha. Töö hobustega oli keelatud, mõnel pool viidi rukist kirikusse õnnistamiseks, peeti kirmast.

19. august - Paasapäev (õunapüha)

Setude kirikupüha, mille ajal käidi 19. sajandi lõpul ja

20. saj alguses hommikul kirikus, tihti pühitseti seal õunu. Neid ja muid toite viidi ka kalmistule, mitmel pool peeti kirmast ja külastati sugulasi. Ka tänapäeval on näiteks Obinitsas paasapäev suur püha, kuhu sõidavad sugulased ja sõbrad üle Eesti kohale. Valmistatakse pühadetoitud ja käiakse 1952. aastal rajatud kirikus teenistusel, võetakse osa ristikäigust. Kalmistul kaetakse lähedaste hauda- del laud. Väga oluline on toidu pakkumine, jutlemine, kalmistul jalutamine ja sugulastega kohtumine. Õhtusel kirmasel esinevad aga ka mujalt tulnud laulikud. Lisaks sellele on 1990. aastatel kohalikus muuseumis avatud käsitöö- ja kunstinäitused ning õpikojad. 20. sajandi alguses hakati peale õunte ka muid puuvilju ja herneid sööma. See on olnud veel värskeme proovimise päev.

24. august - Pärtlipäev

Sügise algus, lõikus- ja külvipüha, 18. sajandil rukkima, külvima ehk rohuema päev.

Külv oli rangelt keelatud mitmesuguste hoiatustega vilja riknemise ja hävingu eest. Muu hulgas arvati, et see päev külvab rohu vilja sekka. Külvata tuli enne ja pärast pärtlipäeva.

Vana ütluse kohaselt keeras Pärtel kapsapäid. Saksamaal on kapsapeade pööraks Bartholomeus, meil sama nime eestindust kandev personifitseeritud Pärtel. Et kapsas oli eestlase toidulaual väga oluline toit ja hapukapsas talvel peamisi vitamiini allikaid, siis on 19. sajandi kalendritavades kapsale pööratud tähelepanu sama palju kui viljale.

Lääne-Eestis ja saartel oli see vähemalt viimasel kolmel sajandil ka lambaniitmise päev ja viimane sokutapmise aeg. Samuti on pärtlipäev olnud üks levinumaid meevõtu alguspäevi. Vana pä-

rimuse kohaselt külvatakse pärtlipäeval taevast seemi, nii et selle järel algavad seene- korjamispäevad, ka pähleid võib juba korjata. Oli veel tavaks teha lammastele lehisid. 19. sajandil ja 20. sajandi alguses peeti pidusid ja oli laadapäev, sest augustis oli võimalik juba mitmesugust aiakraami müüa. Veel on sel päeval kosjas käidud. Ida-Eestis oli pärtlipäevaga seotud kindel loodusnähtus - pärtliraju. Ilmaennustamine on olnud üldse oluline, sest selle päeva järgi sai ennustada kogu sügise ilmu. Pärtlipäevast algasid Eestis hallad. Pärtlipäevaks lahkusid pääsukesed.

29. august - Ivanoskroona

Õigeusupüha, millega tähistati Ristija Johannese hukkamist. Lisaks kirikupühale ja kirmasele, mida mõnel pool peeti, oli see setudel ja venelastel rukkikülvil- ja õunapüha. Tööd üldiselt ei tehtud.

1. september – Tarkusepäev (esimene koolipäev)

Esimese koolipäeva tavavad on pikka aega - üle poole sajandi - püsinud ühesugusena: pidulikult riietatud abiturientid viivad 1. klassi lapsed käekõrval koolisaali avaaktusele. Klassikaline esimese koolipäeva rõivas on ikka olnud valge pluus. Mõnikord on tüdrukutel seda asendanud tume kleit piduliku valge krae ja kätistega. Kuid valge pluus tundub sel päeval endastmõistetavana praegugi, kui mingeid ettekirjutusi pole - valdav osa kooliastujaid on ikka sellises pidurõivastuses. Esinemiste järel anti õpilastele varem lilleõis ja elu esimehe kõvakaaneline õpilaspilet. 1990. aastatel hakati 1. klassi astujale kinkima aabitsaid (varem osteti kõik õpikud enne kooli endale ja seetõttu

polnud aabitsal muud erilist tähendust, kui et ta oli esimene lugemisraamat - õpikud jäid ju nagunii endale; vahel müüdi vanemates klassides kooliraamatuid ka sümboolse hinna eest edasi noorematele). Tänaaseks on aabitsast kujunenud pikemaks ajaks esimene ja ainuke õpilase oma raamat, mälestusese. Paljudes koolides on aabitsasse liimitud kooli logoga ekliibris või kleeps. Oma koolimütsiga koolides antakse sageli just esimesel aktusel üle oma kooli tekkel.

8. september – Ussimaarjapäev

Väike maarjapäev ehk ussimaarjapäev ehk ussi magamise päev (setud tähistavad hoopis 14. septembrit ehk viissenjapäeva kui usside magama minemise päeva) on selle 19. sajandil vähetuntud ja 20. sajandiks unustatud päeva paralleelnimetused. Eestis teatakse püha alates 16. sajandist. Üldine on olnud metsaminekeel põhjendusega, et mets tahab puhata ja ussid rahulikult urgu minna. Sel päeval kaotavad nõelussid maaga kokku puutudes oma mürgi ja nende salvamine pole enam ohtlik. Kui enamik koristus- ja külvitöid (rukkikülv, viljakoristus) pidi olema lõpetatud, siis mõnel pool usuti, et kesa sümboolselt kündmine hävitab kahjurid ja rukkissid. Ussimaarjapäeva peeti õunte valmimise päevaks. Üldiselt oli töötegemine ja metsamine keelatud, kuid lubatud oli minna marjule. Mõnevõrra oli levinud õmblemis- ja ketramiskeeld, et uss ei nõelaks.

Kasutatud materjal:

<http://www.folklore.ee/Berta/index.php>

<http://et.wikipedia.org/wiki/Esileht>

Koostas Teele Vahtra

Tantsu ja pillimänguga Soomes

Juba aastaid on kujunenud välja üks suurepärane üritus. Nimelt Põhjamaade rahvatantsufestival, millest võtavad osa juba kindlad sõpruskollektiivid Eestist, Soomest, Rootsi, Norrast ja Taanist. Festivalid toimuvad kahe-aastaste vahedega. Sel aastal oli see Soome Valkeakoskil 26.-29. juunini.

Eestist võttis osa juba varemgi selles festivaliürituses osalenud rahvatantsurühm "Pilgar" Piiistverest ja rahvamuusikud "Piiistvere pillimehed". Isikuliselt olid tantsijatest ametis: Aire Ojalill, Anu Priks, Marju Roosileht, Ave Seil, Ain Ant, Andrus Liiver, Mihkel Roosileht ja Ahto Seil. Pillimänguga aitasid tantsijaid saata Ants Kirikal,

Ants Pärna, Paul Paidu, Mait Reimann, Maire Vahtra ja Mai Enno.

Piiistvere tantsijad ja pillimehed on varemgi sellisel festivalil olnud. 1998. aastal Soomes Valkeakoskil ning 2002. a Norras Larvikis. Meil Eestis toimus see 2000. a Piiistveres kõigi külaliskollektiivide osavõtul. Ei saa mainimata jätta, et Eestist oli seekordsel festivalil ka Soome tantsurühma ingeri-soome sõpruskollektiiv "Metsalilled" Kohtla-Järvelt.

Seekordsel festivalil Soomes oli esinemisi nii Valk-eakoski turul kui ka linna kaubanduskeskuses. Eriti nauditavad olid kontserdid Tervisekeskuses ja vanadekodus. See jättis kauni el-

muse nii kuulajatele-vaatajatele kui ka meile, esinejatele. Muidugi oli suurepärane pidulik lõppkontsert sealse ametlikõrgkooli aulas, kus esinesid kõik seekordsed kohalolijad Eestist, Soomest ja Norrast.

Kohtumise raames ei puudunud muidugi grill-pidu vabas looduses ja ühine saunasimman soome kombe kohaselt.

Ei ole veel selge, kus toimub kahe aasta pärast järgmine Põhjamaade rahvatantsufestival. Kas on see Rootsis, Norras või ehk Eestis?

Eks elame-näeme ja tantsime-mängime.

Ants Kirikal

TULEB

Kinobussi suvine filmifestival

„Kinobuss tuleb 2008: Eesti Vabariik 90”

Kinobussi suvine filmifestival „Kinobuss tuleb 2008” toimub vahemikus 25. juuli – 12. august üle Eesti. Põnevate kohtade külastamisel ja inimestele filmelamuse viimisel toimub festival sel korral kolme erineva sõiduvahendiga: KINOBUSSi, KINOLODJA ja uuenduslikult ka KINORONG-iga (vihje Vabadussõja aegsele Soomusrongidele).

Viljandimaal peatub Kinobuss festivali raames 29. juulil 2008 Võhma linnas. Ürituse toimumiskoht kokkuleppe kohaselt on Võhma rongijaam.

Päevaprogrammi algus ca 18.00 ja lõpp 23.30/00.00.

Võhmas peatub KinoRong. Kujundatud erirongis (koosneb auruvedurist, klassvagunist ja loomavagunist) saab vaadata filme ja näitust jms.

Filmipäeva põhisündmus on õhtul väliekraanil linastuv peafilm – „Ruumiline kino”.

Programmi ülesehitus:

18.00 programmi algus ja selle tutvustamine.

Alustavad filmitöötuba, Lodja liikuv töökoda, filmiprogramm vagunis (lasteprogramm tasuta, täiskasvanute programm sümboolse tasu eest 25 krooni pilet).

Ca 21.00-21.30 lõpetavad töötöad.

22.00 programm suurel väliekraanil – filmitöötoas tehtud filmide maailmaesilinastus + auhinnad, arhiivikaadrid Võhmast ning peafilm.

Programmi lõpp ca 23.30.

Kalastajate klubi
Suure-Jaani Säga

Laupäeval, 2. augustil 2008.

SUUR VÕISTUÕNGITSEMINE
SUURE-JAANI PAISJÄRVEL

Võistlus algab kell 8.00

REGISTREERIMINE: kell 7.00 - 8.00

Võistlus kestab kolm tundi ja lõpeb kell 11.00.

Üritust toetavad: Salmo&Luts OÜ; Suure-Jaani Vallavalitsus;
KENZIELYN ZOO; Völlli-Kingu talu

Võistluste osavõtumaks on 100 krooni
(õpilastele, pensionäridele ja Säga klubi liikmetele 50.-)

Informatsioon tel. 51 62 752 Heino Johanson

SPORDIST

39. väikelinnade suvemängud

5.-6. juulil peeti 39. väikelinnade suvemängud Türi. Ka seekord oli kutsutute hulgas meie linna esindus. Võhma osales kokku viiel kavas olnud spordialal.

Kõige paremini läks kergetõustikus Hannes Männikul, kes saavutas I koha meesveteranide kausuhüppes tulemusega 6,14 m, kuulitõukes II koha (11,38 m) ja kettaheitel III koha tulemusega 31,25.

Meeste 100 m tulemus

11,15 Virgo Öitsoo poolt joostuna vääriskõhmedalid.

Medaliväärilise tunnus-tati ka Leida Kulda, kes saavutas juhtide hulgas naistest II koha vibulaskmises.

Sama karva medaliga lõpetas võistlemise Peeter Püvi rannamaadluses.

Saadi terve hulk isiklikke rekordeid ja vääriskõhmedalid, konkureerides teiste tublide sportlastega. Võhma linna esindus saavutas igati tubli IX

koha väikelinnade arvestuses.

Tahaksin Võhma linnavalitsuse nimel tänada kõiki, kes viitsid oma vaba nädalavahe-tust kodulinna esindades rai-sata. Järgmised samalaadsed võistlused toimuvad järgmisel aastal Jõgeval, kus esmakord-selt võivad osaleda kõik Eesti linnad, aga arvestust peetakse ikka väikelinnade ja suurlinna-de vahel eraldi.

Aare Järvik
Abilinnapea

Spordiklubi Tääksi koostööst Võhma sportlastega

Spordiklubi Tääksi on asutatud aastal 2006 Toomas Aavasalu (allakirjutanu) ja tema poja poolt. Eesmärgiks sportimisvõimaluste pakkumine Tääksis, Suure-Jaani val-las, Võhmas ja me ei ole ära öelnud näiteks ka Viljandi või Tallinna inimestele. Meie ees-märk ei ole nii kitsarinnalised asukohajärgne.

Viljeldatavad spordialad on jalgpall, sulgpall, võrkpall, kergetõustik. Liikmeskonda on hetkel natuke üle saja. Meie eesmärk ei ole tippisport. Trenni ei ole me kunagi jätnud vastu võtmata ühtki last põhjendusega, et tal ei ole võimeid.

Kõige rohkem on hetkel klubis jalgpallureid, umbes 70 ligi vanuses 7-50 aastat. Kaks noortevõistkonda mängivad Eesti meistrivõistlustel. Noorem vanusegrupis (1997-99 a sünd poisid) on pooled poisid Võhmast. Vanema grupiga (1994-96 a sünd) on järgmisel aastal kindlast plaan teha Võhma ja Tääksi peale üks esindusvõistkond.

Mehed mängivad IV liigat. Eesti MV koosseisus on mehi Võhmast, Suure-Jaanist, Tääksist, Tallinnast ja ka mujalt

Eestist. Meeskonna eestvedajad on Ainar, Ande, Kristo ja allakirjutanu poeg Taavi. Mina olen neid toetanud rahaliselt (50000 krooni), korras hoidnud paberimajandust, organiseerinud transpordi, aidanud leida treeningupartnereid.

Meeskonnal toimus esimehe sõpruskohtumine Soome (Jämsankoski) võistkonnaga 12. juulil kell 16 Suure-Jaani staadionil.

Meeskonna kodustaadion Võhmas. Trennid toimuvad aga Võhmas, Suure-Jaanis, Tääksis. Kuna meeskond alustas alles esimest hooaega, siis kokkumäng võtab aega. Esimeses „eestikate” ringis nad said küll ainult ühe võidu, aga tase on seal väga ühtlane ning põhimõtteliselt on kõik satsid võidetavad. Üldeesmärk on võistkonna mõnusa sisekliima loomine. Minu arust on see õnnestunud. Ka kaotada peab oskama. Võistkonnas peab olema võimalikult vähe sellist üksteise peale näägutamist, söimlemist jms.

Tääksi meeskonna kohta seda küll öelda ei saa. Olles vaadanud ise mõningaid mängu, siis vastasvõistkonnad on

küll paljud sellised. Klubi üks eesmärke on ka, et noortel oleks võimalik pärast mängida meeste võistkonnas. Me oleme juba praegu kaasanud parimaid noori meeste võistlustele ja treeningutele. Klubi noored on sel hooajal osalenud kahel turniiril Soomes ja kaks turniiri tuleb Soomes veel. Noored on osalenud ka ühel turniiril Lätis.

Spordiklubi Tääksi hakkab ehitama oma klubi keskust sel aastal Tääksisse. Sinna tulevad jõusaal, squashisaal, saunad, suusalaenutus, valgustatud suusarada, klubi kontor. Finantsiline pool on kahjuks esialgu kõik enam-vähem minu kanda (see hooaeg on kulud pisut üle 200000 krooni). Eesti Hõvelliist toetab 10000 krooniga, Võhma linn ja Suure-Jaani on aidanud transpordiga, Suure-Jaani maksab kinni ka noortetreeneri Sergei Vassiljevi palga. Teistest treeneritest on Toivo Klamp ja noored eestvedajad. Ise annan samuti ühiskondlikus korras noortele jalgpalli, sulgpalli, võrkpalli. Loodan, et järgmisel aastal hakkab kehtima noorte nn pearaha süsteem.

Toomas Aavasalu

Noortejalgpallist Võhmas

Eesti meistrivõistluste keevadring on mängitud.

1994-96 sündinud poiste võistkond saavutas kaks võitu, kaks kaotust ja kolm viiki. Võideti FC Valga Warrior ja SK Tääksi; kaotati FC Flora Paide ja FC Lootos Põlva ning viigistati FC Elva, Kallaste JK M Tammeka, Jõhvi SK.

Parim väravalööja oli Võhma gümnaasiumi meeskonnas Karla Oder. Hästi mängisid Võhma meeskonnas Põltsamaa poisid Alvar Kuusik, Riigo

Paumets ja Egert Virkunen. Kaheksa meeskonna konkursis saavutati IV koht.

Sügisring algab 15. augustil ja kestab 31. oktoobrini. Alagruppi kuulub 11 meeskonda. Juurde on tulnud Operi JK, Lõuna Läänemaa, Martin Reimi JK, JK Dünamo, FC Tamsalu Los Toros, FC Flora Tallinn II. Alagrupist lahkusid Paide, Põlva ja Jõhvi. Mängude ajakavad selguvad 1. augustil.

1997-98 sündinud poisid mängivad koos Tääksi ja Suu-

re-Jaaniga ühes võistkonnas. Väike SK Tääksi klubi mängib suurte linnade vastu. Väga hästi mängivad selles meeskonnas Ralf Raaga ja Ken Matero.

26.-27. juulil saavad jalgpallipoisid preemiareisi Soome Vabariiki. Noortemeeskonna sügisring algab 3. augustil. Alagruppi kuulub Otepää, kaks Viljandi ja kolm Tartu meeskonda.

Toivo Klamp

Valminud on puitpõrandaga palliväljak Võhmas

Juba aastaid on olnud jutuks sportimise tingimuste mitte kõige paremast seisust Võhmas.

Nüüdseks on valminud kõigile linnakodanikele mõeldes puitpõrandaga pallimänguväljak, kus saab mängida nii korvpalli, võrkpalli kui ka saalihokit.

Tahaksin südamest tänada Võhma linnavalitsuse poolt Viljo Prantsust, Kalvin Markinit, Ain Anti, Enno Rohelpuud, Agu Otsa, Kuuno Tiitust ja paljusid teisi, kes selle väljaku valmis ehitasid.

NB! Korvpallitrennid toimuvad suvel kolmapäeviti kell 19. Ootame kõiki huvilisi!

Aare Järvik
Abilinnapea

15. juunil toimus linnavalitsuse platsil petankimängu II etapp, kus osales kokku neli 3-liikmelist võistkonda. Seekord saavutas parima koha võistkond koosseisus Kuuno Tiitus, Toomas Auspere ja Eduard Sarv.

Spordiklubi
Võhma

	Lind	Arveldus- arve	Rõiva osa	Ravapill	Aaker	Seade	Argoon		Räni
Alustama								Pindala Tasute	
Papagoi					Kalevipoja koer Tonn				
Röntgen									Aar Astaat
Maja silm					Aina Rõõmu väljend				
Keele- inspeksioon			Äsja						
Ukraina lennuk Osmium			Noot			Radium			Nutt
	Tsoon	Kala	Roll Eesti keel		Hapnik	Esialgu			
J. Tuuliku jutt				Noot Mõla		Spordi- vahend Haare			
Pagun			Teatme- teos Põsenukk		El 92	Tantaal Asukas			Kelvin Natuur
Rööv kala			Rootsi kroon Kaunim		M. Saare laul				... kaart
Metroo	Kuulus poksija	Mesikäpp Mälumäng			Alumiinium Jood		Sade	Liitium ... Queda	
Pinnaühik			A. Saali jutt Lapse imetaja				Tara Eesti külaehitus		
					Unistus Sumeri linn				Sinu
Valamis- toru			Pillimees					United States Väävel	
	Tonn	British Museum	Meeter	El. 92 Raadius	R. Vaidlo jutt				

Ristsõna

Vastus tumedalt ääristatud ruutudes

Koostas Heino Laagus

Eelmises numbris ilmunud ristsõna vastuseks oli: "Liikuvate pühade puhul tuleb teha liigid".

Õigeid vastuseid laekus 17.

Loosiõnn naeratas Helgi Luutrale.

Õnnitleme võitjat ja ootame uusi lahendusi. Vastusekupongid palume tuua linnavalitsusse sekretäri kätte (samast saab kätte auhinna) või panna I korrusel asuvasse postkasti.

Võhma Linnaleht nr.

VASTUS:

NIMI ja AADRESS:

Järgmine
linnaleht ilmub
septembrikuus.

Mälestame

GENNADI PORSIN
23.04.1940 – 12.06.2008

ENDEL KALJULA
01.01.1930 – 05.07.2008

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Ly Kondel'il ja Marek Kuusel
(Kuusk) sündis

13. juunil tütar KETLIN

Raily Feldman'il sündis

21. juunil tütar STELLA

Minevik mingu, sest minema peab,
olevik olgu, kuis olema peab.
Mis tulevik toob, ei seda tea,
kuid Teile soovime kõike head

Õnnitleme juuliku sünnipäevalapsi!

17.07 ALMA NAPITS
06.07 LINDA SULG
18.07 HELENE KÄRT
09.07 SULEV KANDLA
06.07 SALME KÜBBAR
15.07 SALME TIKK
17.07 AINO ORULA
19.07 VAIKE PANI
09.07 LEMBIT LENSMAAN
21.07 LEMBIT KIVIKAS
06.07 ENDA SAREAL
07.07 TAIMI LOOG
18.07 MARE RANK

Õnnitleme augustiku sünnipäevalapsi!

09.08 HELMI LEHTLA
17.08 HILJA TIKK
17.08 HILDA-MARIE KOTSALAINEN
30.08 IDA ARUSTE
05.08 NIINA KAASIK
21.08 JOHANNES SIBUL
27.08 LIVIA KELDER
31.08 ARMILDE ROOTS
03.08 MEIDA BONDER
12.08 ASTRID NEEME
29.08 AGNES LAOS
11.08 LEMBI EESALU
26.08 VAIKE-AIVI SILLAT
03.08 RÜNNO ÖBENIK
13.08 ANTS VÖRK
21.08 TOIVO SAREAL
04.08 ERIKA LINDPERE
05.08 REIN LIPPUR
21.08 LIIVI FEODOROVA

Ohtlike jäätmete kogumisringid:

1. Ring 6. september

10.00 - 10.30 Võhma linn,
Kauba tn OÜ ELKO ees
10.45 - 11.00 Kõo vald, Koks-
vere töökoja juures
11.15 - 11.30 Kõo vald, Kõo
poe juures

2. Ring 13. September

10.00 - 10.15 Suure-Jaani
vald, Reegoldi OÜ Paala töö-
koja juures
10.30 - 10.45 Suure-Jaani
vald (Olustvere vald), Ülde
töökoja väravas
11.00 - 11.20 Suure-Jaani
vald, Olustvere korrusmaja-
de prügikonteinerite juures
11.30 - 11.40 Suure- Jaani vald, Kõidama bussipeatuses
12.00 - 12.30 Suure-Jaani vald, Suure-Jaani Vallavalitsuse
ees Nurme 5
13.00 - 13.30 Suure-Jaani vald, Sürgavere PÜ töökoja juures

Pilistvere kirikla hoovil avatud SÜVEKOHVIK

Pakume:

* maiustusi-jäätist-karastusjooke

* Pilistvere meeneid

* mõnusat ajaveetmist ja lehelugemisnurka

Kohvik on avatud suveperioodil ilusa ilmaga kella 12-21
Kõik on kutsutud - kõik on oodatud!

Sinu Ingel

PILISTVERE KOGUDUSE TEATED

27. juuli, P Kalmistupüha. Teenistus Arussaare
kalmistul **kell 11.00**
Pilistvere kalmistul **kell 13.00.**
Armulauga palvus kirikus **kell 15.00**
16. august, L Memento Liidu kokkutulek
Pilistveres
Kell 11.00 Mõttetalgud
Kell 12.00 Puude istutamine
Kell 13.00 Mälestusteenistus
kivikangrul
- 23-24. august L-P ERSP 20 kokkutulek.
Tänujumalateenistus 24.08,
kell 13.00
(Eelinfo kogudusest)

Jumalateenistused Pilistvere kirikus
igal pühapäeval kell 13.00
Iga kuu 1. pühapäeval on kaetud armulaud

Kõik on kutsutud, kõik on oodatud.
Pilistvere kogudus

Võhma Linnaleht
Tiraaž 1100

Võhma Linnalehte esindab:
Angela Härm tel. 437 7228

Aadress:
Tallinna 15
70 603 Võhma

Küljendus ja trükk:
Vali Press OÜ
Põltsamaa, tel. 776 8870